

Viðmerking:

Fast samband bæði vestur- og norð-ureftir hefur týðning fyrri alla tjóðina

Omna mín Kristína á Heygum var vitug kvinna, sum las nógv og visti væl um viðurskifti í øðrum londum. Men einaferð hon í práti við vágamann búsettur í Vestmanna helt fyrri, at tann dagur fór at koma, at koyrandi varð um Vestmannasund, hugdi hann upp á hana spyrjandi: "Hvussu gomul eru tygum?" At hon mátti vera í barnðømi, kundi lítill ivi vera um.

Tá ið vágatingmennirnir báðir Haldor Hansen og Vilhelm Nielsen miðskeiðis í sjeitiárunum lögdu fram uppskoti á tingi um heingibrúgv um sundið, mundi mangur rista við høvðinum. Og tá ið Jógvan við Keldu hefur borið fram ætlanir um ein tunnill eisini undir Leirvíksfjørð, hefur sjálvt kanska størri parturin av hansara egnu býarborgarum havt ilt við at taka hann í álvara tiansheldur at taka undir við honum.

Vit eru tó fleiri, sum av fullum huga alla tíðina hava verið sannførd ikki bert um tað gagnliga, men eisini um tað neyðuga í tí at fáa knøtt okkara landspartar so væl saman, sum tað við nútíðar teknologi letur seg gera, um fullgóð livilíkindi og trivnaður skulu kunna varðveitast eisini úti um landið. At ætlanirnar um tunnillsgerðir bæði undir Vestmannasundi og undir Leirvíksfjørð eru realistiskar hefur sína borgan í tí, at Landsverkfrøðingurin í eitt longri áramál hefur havt báðar verkætlanirnar í sínari skuffu greiðar at seta í verk, tá ið politisk undirtøka var fyrri tí.

Sum øll vita, hevði fasta sambandið um Vestmannasund langt síðan verið ein veruleiki, um ikki figgjar-kreppan lemjandi floymdi inn yvir okkum. At menn nú eru varnir við at fara undir stóran og kostnaðarmikil almenn projekt er væl skiljandi; men tað ræður so sanniliga eisini um, at skelkurin eftir samfelagsliga harðveðrið ikki hefur bitit seg so fastan, at hugflogið varandi verður skert, tá ið ræður um at útyggja hetta land.

Í fjølmíðlum hoyrist og sæst, at ferðarsambandið um Vestmannasund nú av álvara verður tikið upp til viðgerðar, og avgerðar á tingi. Vinnuálastørið hefur gjørt kanningar og er komið til ávása niðurstøðu um praktiskar loysnir og samfelagsbúskaparligt gagn í hesum sambandi verður sagt.

At tað her í fyrsta lagi verður hugsað um vinnulig og figgjarlig viðurskifti er eyðsæð. Men í hesum størmáli er tað ikki nóg mikið einans at hava møguleiga búskaparliga avkastid í huga. Her má sanniliga eisini slíkt sum livsvirði og trivnaður á staðnum koma við inn í myndina, nakað sum kann tykjust torført at gera upp í tølum, men sum tó hefur avgerandi, konkretan týðning. Hugsi her um tað mentanarliga í breiðari samfelagsligari merking, um høvi hjá yngri og eldri til menning av viðfóðum kenslugligum og skapandi gávum, til musiska uppliving og um møguleikan til andsmennandi samskipti.

Mentan er nakað, sum alt ov vanliga verður mettt sum marglæti, sum nakað ið tey kunnu fáast við, ið hava ráð og stundir til tað. Hesin hugburður sæst hjá okkum sjónliga aftur í landsins figgjarjáttan, har lutfalsliga nóg minni verður sett av til mentanarligt virksemi enn hjá tjóðum uttan um okkum - ein politiskur hugburður, sum ikki bert er skammiligur, men eisini skaðiligur, tí mentan kemur okkum øllum við, ja, hon er meira enn nakað sjálvur stírdilur í tjóðini.

Áðrastaðni telja mentanarligar umstøður meira og meira við eisini í búskaparligum metingum. Nevntast kunnu dømi:

1. Holsterbro í Danmark var ein fjølnandi bór úti á oyðna heiðalendinum í Jútlandi. Framskygdur býarpolitikarar tóka tá tað avgerð at gera munandi fløgur í mentanarlívið, og fylgjandi bleiv eitt mennandi árin á býarlívið. M.a. gjørdist Holsterbro kommunale Musikkoleflagsskipið innan musikkuskúlar í Danmark, hagar næmingar úr øllum landinum søktu til. Táverandi stjórni Ib Planch Larsen greiddi á fundi her í Havn frá, at umframt vunnin livsvirði kundi hann við tølum vísa á, at tað peningaliga íkastid, sum kommunan hevði veitt musikkuskúlunum, hevði hon fingið aftur á øðrum samfelagsøkjum: færri hververk, færri útreiðslur til sálarliga viðgerð, færri útreiðslur til fongsl o.s.fr..

2. Á musikkuskúlaeiðaraðstøvnun, eg var á í Svørki fyrri nøkrum árum síðani,

varð um evni mentan/samfelagsviðurskifti tað borið fram, at europeiskur mentanarstovnur sum dømi um búskaparligan tóðning av góðum mentanarligum umhvørvi kundi vísa á ein bý í Onglandi, ein í Tösklandi og ein í Danmark, har býirnir vegna broyttar vinnuligar umstøður vóru komnir á fallandi fótur, men har stórar fløgur í mentanarlívið høvdu havt lívgandi tóðning fyrri livikörini. Dansk byurin var Holsterbro.

(Havi frá teirri ráðstevnu hug til at skoyta uppí, at í nevndu kanning var um evnið "Áhugi og virksemi hjá ungdomi" staðfest, at hjá svensku ungdomi átti tónleikur fyrsta plássið, meðan ítróttur kom sum nr. 2. Hetta er ikki sagt við ynski um skerjing av ítróttaligu umstøðum hjá okkara ungdomi, men bert fyrri at mæla til meira javnvág í almennum sømdum til ítrótt og til tónleik.)

3. Á musikk- og mentanarskúlavítan í Trøndelag í Noregi fyrri ári síðan máttu vit seks froyingarnir stórliga undrast á, hvussu stóran dent norskir politikarar leggja á mentanarlig viðurskifti. "Teir eiga so nógvar pengar", hefur ivaileyst onkur hug til at siga. Nei, fylkið, sum vit mest ferðaðust í, Norðurtrøndelag, er tað fátækasta í øllum Noregi, har slíkt sum oljuríkið eisini als ikki ber við.

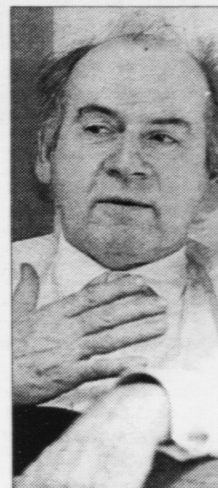
Talan var um miðvísan politikk, sum eisini hevði borið ta frukt, at fólkafráflytingin, sum var eitt álvarsligt vandamál í hesum útjáraðarkjóm, var mun-

andi minkað og í fleiri førum steðgað. At brúgv og tunnillsgerðir í Noregi helst meira enn nakrastaðni eisini eru fløgur til varðveitslu av bústaðarmynstrinum er almannakunnugt.

Jú, sanniliga hanga ferðarsamband, búskapur og mentanarviðurskifti saman.

Við størstu virðin fyrri okkara mentanararvi, sum í øldir er varðveittur í heimligum umhvørvi við lítillum árinu uttanifrá, so er tó mentan í breiðari merking nakað, sum livir og mennist í stóðugum samskipti millum egid jørdildi og ávirkan uttanifrá. Verða øki sum Vágur og Norður-oeggjar framvegis avbyrgd frá meginøkkinum, so at ikki kann sleppast til og frá uttan eftir ferjuætlan og tá mest sum bert á degi, kann samfelagsliga lívið illa mennast. Hesar oeggjar verða mergsognar bæði fyrri ungdom og útbúgið fólk, sum krevur víðari samskiptismøguleikar. Áðrar oeggjar eru í somu vandastøðu, men kunnu ikki takast við, her talan er um fast samband.

Nú avgerðir skulu takast um samferðsluviðurskiftini oeggjanna millum í komandi tíð, er tað sum nevnt ikki nóg mikið einans at byggja á búskaparliga og figgjarliga útlitið. Ungdomur í Vágum og í Norður-oeggjum, sum søkir sær menning og kunneleika í høvudsstaðarkjómum, má ikki framhaldandi vera burturstongdur frá møguleikanum at lívgja um og seta dám á heimliga umhvørvið, fólk í hesum oeggjumugu ikki framvegis vera avbyrgd

Ólavur Hátún

frá teim mentanarligu upplivingum og tí íblástri, sum fast ferðarsamband við meginøkkið gevur møguleika til. Fyrri okkum øll verður tað ríkandi at fáa lættari atstøður til at sleppa víðari um at uppliva okkara land í sínum vakurleika og stórleika og at fáa lut í tí, sum mentanarliga livir og mennist á hesum enn so fjarskotnu plássum.

Í Hollandi siga tey: "Gud skapti jørdina; menn holenderingar skaptu Holland", og teir brúka á hvørjum ári milliárdatal av krónum til tess at vinna og varðveita nýtt land. Hjá okkum er talan um eitt dygt figgjartak nú fyrri í komandi tíð til fulnar at kunna gagnnøta og røkja tey landsvirði, sum vit eiga frá Skaparans hond.

Ólavur Hátún

Viðmerking:

Suðuroyarsiglingin hjá Strandferðsluni

Yvir 5000 íbúgvir í Suðuroy verða hildnir fyrri tað turra spott sum farleiðin er í dag og hefur verið í langa tíðir

Nú hendi tað aftur, siglingin til Suðuroy bleiv broytt. Og sum ikki einaferð, ikki til tað betra fyrri okkum, sum skulu brúka hesa farleið.

Ein angrandi fyrrverandi landsstýrismaður í samferðslumálum, sum ikki hevði hómang av hvat hann gjørdi, breyt alt niður. Alt sum var uppbyggt og kundi útbýggjast á hesu farleið, bleiv søpla vekk við einum pennastroki.

Nú situr gud hjálpi mær ein annar landsstýrismaður í samferðslumálum, sum

heldur ikki veit, hvat hendan farleiðin hefur at týða fyrri okkum yvir 5000 íbúgvum í Suðuroy.

Tað er jú eisini so ólukkusaliga einkult at sita í Tórshavn og siga, at tit sum búgva uttanfyri havnina hava nóg góða farleið.

Tað syndarliga er, at okkara fólkaavaldu politikarar í Suðuroy sýnast ikki at láta um vón. Orsøkin til tað er kanska, at teir ikki brúka hesa farleið nóg. Tí hava teir heldur ikki hómang av, hvat vit sum búgva fast í

Suðuroy, skulu finna okkum í. At koma suður einstøk vikuskifti, er ikki tað sama sum at búgva fast í Suðuroy.

Samgonguskjalið, er tað vert pappirið vert, sum tað er skriva á?

Nei, tað sær ikki soleiðis út, tí í samgonguskjalinum stendur »suðuroyarsiglingin verður dagførd beinanvegin«.

Landsstýrismaðurin í samferðslumálum hefur sagt, at hann veit ikki hvat týðning henda orðing hefur. Tað er nakað møn, at koma

við einum sovornum úttalils.

Vit kenna øll tær 3 víðagitnu apurnar sum: ikki vilja síggja, ikki vilja hoyra og einki vilja siga, soleiðis kann tað eisini vera í politikk.

Eg kann greiða landsstýrismanninum frá, at fyrri okkum sum búgva í Suðuroy, hevur orðingin tann týðning, at farleiðin fær fleiri og betri skipaðar túrar til Suðuroy, bæði fyrri ferðafólk og vinnuna.

Orðið beinanvegin (á

donskum »uden omsvøb«) sigur nær farleiðin skal broytast til tað betra, tað skal verða nú.

Alt annað er uttanumtos og at halda suðuroy-ingar fyrri tað turra spott.

Teir dupultúrur sum eru í dag, eru ikki gjørdir fyrri at suðuroy-ingar skulu fáa eina betri farleið. Hesir túrar eru gjørdir fyrri handilsfyrirøkur og ítróttar fólk norðanfjörð.

Túrurin til Vágs mikudag bleiv avtíkin og ferðatælan fyrri hósdag bleiv broytt soleiðis, at einki ferðafólk

hættar sær til miðstaðarøki henda dag. Ein broyting í ferðatælanini, sum er burtur úr vón og viti.

At tann einasti samgongulimir fyrri Suðuroy finnur seg í hesum er heilt ótrúligt. Men hvat, soleiðis er við politiskum lyftum.

Finnleif Gutesen, Tvøroyri

Lesið eisini Sosialin á Internetinum

www.sosialurin.fo